

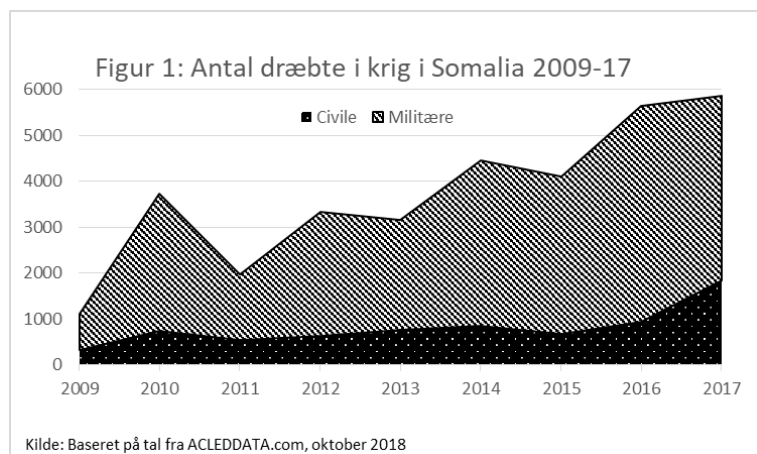
Stop hjemsendelserne til Somalia!

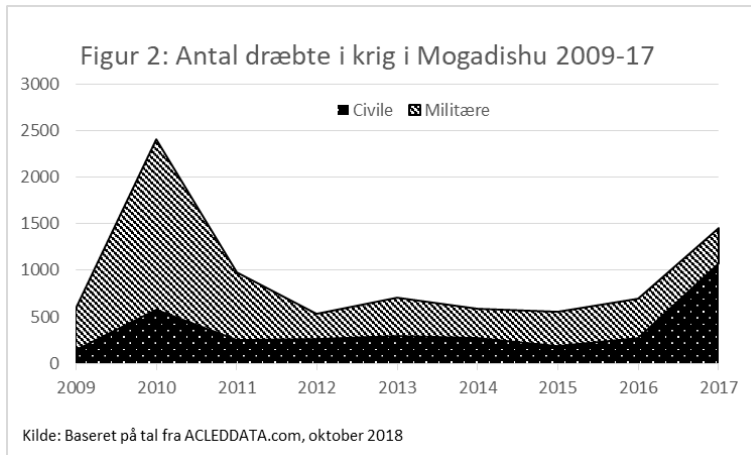
Den 14. oktober 2017 eksploderede en lastbil med sprængstof i et meget befærdet vejkryds centralt i Somalias hovedstad Mogadishu, eksplosionen blev forstærket af en parkeret tankbil med brændstof. Resultatet, opgjort af en somalisk undersøgelseskomité i marts 2018: 587 dræbte civile. Lars Løkke kondolerede, men havde åbenbart helt glemt terrorangrebet, da han i november offentliggjorde Finanslovsaftalen for 2018. Her stod nemlig, at Danmark skulle være bedst muligt rustet, når ændringer i et asylproducerende land som fx Somalia begrundede, at færre havde brug for beskyttelse. Havde de 587 dræbte ikke haft brug for beskyttelse?

Der er krig og ikke fred i Somalia. Landet er meget nedbrudt af krig i næsten 30 år, og af lange perioder med tørke og sult. Flygtningenævnet regner Mogadishu for et sikkert internt flugtalernativ; men reelt er risikoen for at en civil bliver dræbt tre gange højere i Mogadishu end i hele Somalia. Folk, der ikke har familie, klan eller bolig i Mogadishu, må ofte bo i en IDP-lejr og håbe på nødhjælp. Flygtningenævnet skriver, at "de generelle forhold i Mogadishu er forbedret", og "at ændringerne ikke er af helt midlertidig karakter", men det er lodret i strid med ACLED's tal og andre publikationer, som netop beskriver at vold mod civile og terroraktioner er steget i 2016 og især i 2017.

Danmark er begyndt at tvangshjemsende somaliere. Efter en hemmelighedsstemplet aftale skal Somalia ifølge Politiken kunne modtage 12 tvangshjemsendte somaliere om året. Muligvis har regeringen lavet en ny hemmelig aftale efter en noget-for-noget-politik frem til 2022 jf. Udenrigsministeriets Landepolitikpapir; det er uvist, om Somalia har accepteret.

For at sammenligne dødstal år for år er her optalt antal dræbte fra ACLED^{1,2}, som har registreret politisk vold/krigs vold i skrøbelige lande i Afrika, Mellemøsten og Asien. ACLED har netop offentliggjort en ny database der udelukkende omhandler vold mod civile, inkl. terror³. Undertegnede har udarbejdet to figurer, der viser det årlige antal krigsdræbte - civile og militære - i hele Somalia, og i Mogadishu.

Som det ses af figur 1 er antal dræbte i Somalia steget siden 2011. I Mogadishu, figur 2, var det samlede antal dræbte højest i 2010, hvor den somaliske regeringshær og AMISOM kæmpede mod al-Shabaab. Dødstallene i Mogadishu faldt efter al-Shabaab trak sig tilbage fra byen, men antal dræbte civile var dobbelt så højt i 2017 som i 2010.

Antal dræbte og antal dræbte civile i hele Somalia er p.t. faldet lidt i 2018, men er fortsat højere end i 2011. Antal dræbte og dræbte civile i Mogadishu for 2018 er ligeledes mindre end i 2017, men ser ud til at blive på niveau med i 2011. D. 9. november blev mindst 53, især civile, dræbt ved terrorangreb i Mogadishu⁴.

Der er ikke kun én krig i Somalia, men mange krige og konflikter. Ifølge FN's opgørelse i 2016-2017 skyldtes 60% af krigsdrab på civile i Somalia al-Shabaab. Hovedkonflikten i Somalia er mellem Somalias hær, AMISOM, Etiopien, Kenya, USA, delstats- og klanmilitser *over for* al-Shabaab og andre klanmilitser. AMISOM har styrker fra seks afrikanske lande, men planlægges trukket helt ud i 2021, mens USA har øget sine luftangreb. Der er konflikter mellem klaner, regioner og delstater, og mellem delstater og Somalias forbundsregering. Somalia og Sydsudan er de to øverste lande på listen over verdens skrøbeligste stater, FIS.

Regeringens og Flygtningenævnets påstande om forbedringer og mindre risiko i Somalia modsiges af Forsvarets Efterretningstjeneste, som skriver, at det er meget usandsynligt, at der vil indtræffe afgørende forbedringer i Somalia, at al-Shabaab fortsat ofte angriber civile, at Mogadishu har været hårdt ramt af terror, og at politisk rivalisering og præsidentens begrænsede magt fortsat vanskeliggør fremskridt⁵.

Også Udenrigsministeriet ser fremtiden som helt usikker. Ved en optimistisk vurdering vil Somalias forbundsregering gradvist kunne opbygge staten omkring de store byer, mens al-Shabaab vil fastholde kontrol over store landområder. I perioder vil sikkerhedssituationen forværres med flere konflikter mellem klaner og mere terror fra al-Shabaab. Ved en pessimistisk vurdering vil forbundsregeringen opløses⁶. I 2017 frarådede Udenrigsministeriet alle rejser til Somalia og opfordrede danskere til at forlade landet; risikoen var størst i Mogadishu. Nu er rejsevejledningen om Somalia taget ned, og Ministeriet henviser til ni andre vestlige landes rejsevejledninger: de fraråder alle rejser til Somalia.

Når Danmark skal tage stilling til, om en flygtning med beskyttelsesasyl kan sendes tilbage til Somalia, må en tilbagesendelse ikke overtræde artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention: Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller vanærende behandling eller straf.

Når en asylansøger søger asyl, afgør Udlændingestyrelsen, og ved afslag Flygtningenævnet, om vedkommende troværdigt har godtgjort, at han eller hun er personligt forfulgt i sit hjemland. Hvis Styrelsen eller Nævnet ikke vurderer, at asylansøgeren er personligt forfulgt, eller ikke tror på asylansøgeren, skal der tages stilling til, om asylansøgeren har behov for beskyttelsesasyl. Her går myndighederne efter, om en dom fra Menneskerettighedsdomstolen direkte forbyder tilbagesendelse til det pågældende land pga. art. 3. SUFI-dommen forbød UK at tilbagesende to somaliere i 2011.

Punkt 248 i SUFI-dommen begrundes, hvorfor risikoen for vold i Mogadishu er så udbredt og vilkårlig, at tilbagesendelse af enhver vil overtræde art. 3:

- 1) bombardementer og militære angreb, som kan ramme alle, fra alle parter i krigen,
- 2) et uacceptabelt højt antal drab og skader på civile,
- 3) det høje antal flygtninge og IDP både i og fra byen, og
- 4) konfliktens uforudsigelighed og store udbredelse.

Hvis ingen kunne tage sig af den tilbagesendte i Mogadishu, og vedkommende måtte bo i en IDP-lejr eller Dadaab-lejren i Kenya, kunne det også overtræde art. 3.

Fra slutningen af 2011 til maj 2013 fik asylansøgere fra Somalia enten asyl efter Flygtningekonventionen eller beskyttelsesstatus. Efter en rapport fra Udlændingestyrelsen i 2013 mente Nævnet, at enhver nu ikke mere var i risiko for vilkårlig vold ved hjemsendelse til Somalia, og gav derefter ikke alle asyl eller beskyttelsesstatus. En dom fra Menneskerettighedsdomstolen i 2013 tillod Sverige at tilbagesende en somalier til Mogadishu, hvor han havde hustru og bolig.

Efter to nye rapporter fra undersøgelsesrejser til Kenya om Somalia i 2015 og 2016, mente Dansk Flygtningehjælp, at sikkerheden var for dårlig til at somaliere kunne hjemsendes. Udlændingestyrelsen mente det modsatte og gennemgik alle Somaliasager med beskyttelsesasyl. Aktuelt har 924 somaliere inkl. familiesammenførte mistet opholdstilladelsen. Nogle flygtninge har fået den igen i Flygtningenævnet, men kun få familiesammenførte i Udlændingenævnet. Flere somaliere er gået under jorden eller flygtet til et andet land, evt. før sagen har været i Flygtningenævnet for at undgå tvangshjemsendelse eller at bo i Kærshovedgård eller Sjølsmark, som reelt er en slags fængsler.

De fire nævnte forhold fra SUFI-dommen gælder også nu:

1. Der er fortsat høj risiko for vilkårlig vold mod alle.
2. Der er flere civile dræbte om året i Mogadishu i 2017 end i 2011.
3. Der er flere IDP i Mogadishu i 2017 end i 2011: 600.000 mod 370.000. Der var tørke og sult i 2016 og 2017, og krig, oversvømmelser og sult i 2018.
4. Der er fortsat konflikter i hele landet, fremtiden er uvis.

Danmark må stoppe tvangshjemsendelserne til Somalia og give de somaliske flygtninge og deres familier opholdstilladelsen tilbage!

¹ Raleigh, Clionadh, Andrew Linke, Håvard Hegre and Joakim Karlsen. 2010. Introducing ACLED - Armed Conflict Location and Event Data. *Journal of Peace Research* 47(5) 651-660.

² ACLED offentliggør siden 1997 begivenheder med politisk vold efter tre hovedtyper: 1) vold mod civile 2) "fjernvold", som bedst forstås som terror inkl. luftangreb, og 3) dræbte i kamp: militære, få civile kan være talt med. Alle kan gratis downloade og bruge data fra ACLEDDATA.COM.

³ Samlet antal krigsdræbte: Africa-databasen. Civile dræbte: Anti-Civilian Violence-databasen.

⁴ <https://www.theguardian.com/world/2018/nov/11/death-toll-from-somali-bomb-blasts-rises-above-50>

⁵ Forsvarets Efterretningstjeneste: Efterretningsmæssig Risikovurdering 2017.

⁶ Udenrigsministeriet: Somalia Landepolitikpapir 2018-2022.

Anne Nielsen, Næstformand, SOS Racisme